

Återsändande av tredjelandsmedborgare via Sverige

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:168 Återsändande av tredjelandsmedborgare via Sverige jämte två motioner som har väckts med anledning av propositionen.

I propositionen behandlas genomförandet i svensk rätt av rådets direktiv 2003/110/EG av den 25 november 2003 om bistånd vid transitering i samband med återsändande med flyg. Direktivet innehåller sammanfattningsvis bestämmelser om vad som skall gälla när en tredjelandsmedborgare som har avvisats eller utvisats från en medlemsstat i EU eller från Island eller Norge måste byta flygplan på en flygplats i en annan medlemsstat för att nå destinationsorten.

En ny lag om transitering av tredjelandsmedborgare föreslås. Rikspolisstyrelsen skall vara centralmyndighet och därmed vara ansvarig för genomförandet av aktuella åtgärder.

Lagen om transitering av tredjelandsmedborgare föreslås träda i kraft den 1 december 2005.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

I ärendet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	4
Bakgrund.....	4
EG-direktivet.....	4
Propositionen.....	5
Motioner.....	6
Utskottets ställningstagande.....	6
Reservation.....	7
Lagförslaget (v, mp)	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	8
Propositionen.....	8
Följdmotioner.....	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om transitering av tredjelands-medborgare. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:168 och avslår motionerna 2004/05:Sf30 och 2004/05:Sf31.

Reservation (v, mp)

Stockholm den 13 oktober 2005

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Ulla Hoffmann (v), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Anne-Marie Ekström (fp) och Mauricio Rojas (fp).

Utskottets överväganden

Bakgrund

Europeiska unionens ministerråd antog den 25 november 2003 direktivet 2003/110/EG om bistånd vid transitering i samband med återsändande med flyg. Direktivet innehåller bestämmelser om transitering av tredjelandsmedborgare i samband med återsändande med flyg som utgår från en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge och de biståndsåtgärder som får lämnas i samband därmed. Direktivet skall vara genomfört i medlemsstaterna före den 6 december 2005.

EG-direktivet

Om en stat som önskar återsända en tredjelandsmedborgare på grund av rimliga praktiska omständigheter inte kan utnyttja ett direktflyg till bestämmelselandet, kan den begära transitering via en annan stat. En stat får vägra transitering med flyg endast om vissa i direktivet angivna omständigheter föreligger, t.ex. att transiteringen genom andra stater eller bestämmelselandets återtagande inte går att genomföra, återsändandeåtgärden kräver byte av flygplats på den anmodade statens territorium eller tredjelandsmedborgaren kommer att utgöra ett hot mot allmän ordning, säkerhet och hälsa eller för den anmodade statens internationella relationer.

Den anmodade staten skall inom två dagar meddela den ansökande staten sitt beslut. Denna tidsfrist kan i välgrundade fall förlängas med högst 48 timmar. Om den anmodade staten inte svarar inom tidsfristen får transitering påbörjas efter anmälan av den ansökande staten.

Varje medlemsstat skall utse en centralmyndighet som skall ta emot ansökningar om transitering med flyg. Den anmodade staten skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att transiteringen äger rum på kortast möjliga tid. Transiteringen skall äga rum inom högst 24 timmar. Den anmodade staten får förlänga tidsfristen för en transitering på begäran och i samråd med den ansökande medlemsstaten, dock med högst 48 timmar.

Den anmodade staten skall tillhandahålla de biståndsåtgärder som krävs för att genomföra transiteringen. Sådana stödåtgärder kan vara att hämta tredjelandsmedborgaren vid flygplanet och ledsaga honom eller henne på transitflygplatsens område, ge tredjelandsmedborgaren och i förekommande fall den ledsagande personalen mat, dryck och akut medicinsk vård samt ta emot, förvara och vidarebefordra resehandlingar.

I enlighet med sin nationella lagstiftning får den anmodade staten placera och inkvartera tredjelandsmedborgaren i säkert förvar samt utöva legitima medel för att förhindra eller avbryta tredjelandsmedborgarens eventuella försök att motsätta sig transiteringen.

Den ansökande staten skall omedelbart återta en tredjelandsmedborgare om en transitering av olika skäl inte har kunnat genomföras. De kostnader som krävs för återresan skall bäras av den staten.

Kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls för mat, dryck och akut medicinsk vård skall bäras av den ansökande staten. De återstående kostnaderna skall bäras av den ansökande staten i den utsträckning som de är faktiska och kan beräknas.

Propositionen

Beträffande frågan om direktivets genomförande i svensk rätt framhåller regeringen att direktivet innehåller en möjlighet att införa tvångsbestämmelser och att sådana bestämmelser kan komma att införas. Vidare riktar sig bestämmelserna mot utländska myndigheter. Regeringen bedömer att EG-direktivet skall genomföras i svensk rätt genom en särskild lag om transitering av tredjelandsmedborgare.

Rikspolisstyrelsen (RPS) skall vara centralmyndighet och besluta bl.a. om tillstånd till transitering och om biståndsåtgärder.

Ett beslut om transitering skall meddelas inom 48 timmar från det att ansökan kommit in till RPS. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst 48 timmar. Om ett beslut inte har fattats inom de angivna tidsfristerna får den ansökande medlemsstaten genomföra transiteringen efter anmälan till RPS.

En ansökan om transitering får avslås under vissa angivna förutsättningar. Det gäller bl.a. om transiteringen genom andra stater eller återsändande till destinationslandet inte går att genomföra, transiteringen kräver att tredjelandsmedborgaren förflyttar sig mellan flygplatser i Sverige eller om tredjelandsmedborgaren kan antas utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan eller skada Sveriges internationella relationer.

Ett tillstånd till transitering får återkallas, om sådana omständigheter som utgör skäl att avslå en ansökan om transitering har framkommit.

En transitering skall genomföras så snabbt som möjligt och får inte överstiga 24 timmar. Om det finns särskilda skäl får tidsfristen förlängas med högst 48 timmar. Enligt regeringens uppfattning får en transitering anses ha avbrutits om tidsfristerna inte har kunnat hållas.

Enligt gällande svensk lagstiftning skall landstinget erbjuda vård till den som vistas inom landstinget utan att vara bosatt där och som behöver omedelbar hälso- och sjukvård eller tandvård. Någon bestämmelse med detta innehåll krävs därför inte i den föreslagna lagen. I lagen skall dock tydliggöras att polismyndigheten får hämta och ledsaga tredjelandsmedborgaren och ta emot, förvara och vidarebefordra resehandlingar under transiteringen.

Regeringen bedömer att det för närvarande inte föreligger något behov av att genomföra direktivets bestämmelser om kvarhållande, förvar och andra tvångsmedel. Bestämmelserna i direktivet är fakultativa och behöver

därför inte heller genomföras. Omfattningen av behovet samt möjligheterna att i svensk rätt införa bestämmelser med detta innehåll bör dock utredas närmare.

Beslut enligt den föreslagna lagen skall inte kunna överklagas. I de allra flesta fall torde transiteringen vara genomförd vid tidpunkten för en eventuell prövning av ett överklagande. Den medlemsstat som ansökt om transitering kan dessutom ansöka på nytt för det fall att begäran om transitering har avslagits.

Lagen skall träda i kraft den 1 december 2005.

Förslaget bedöms inte medföra några ytterligare kostnader.

Motioner

I motion Sf30 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (v) begärs att riksdagen beslutar att avslå propositionen. Motionärerna framhåller bl.a. att förslaget fungerar som smörjmedel i en politik som syftar till att hålla Europa rent från flyktingar.

I motion Sf31 av Mona Jönsson m.fl. (mp) begärs att riksdagen beslutar att avslå propositionen. Motionärerna anser att regeringens förslag inte uppfyller grundläggande förutsättningar för en rättssäker asylprocess.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att EG:s direktiv enligt EG-rättsliga regler är en rättsakt som är bindande för medlemsstaterna med avseende på det resultat som skall uppnås. Medlemsstaterna är således skyldiga att i sina regelverk genomföra direktivet på ett sätt som säkerställer att dess ändamål uppnås. Utskottet, som konstaterar att det i den svenska rättsordningen saknas regler om hur transitering i samband med återsändande av tredjelandsmedborgare med flyg via Sverige skall genomföras, ställer sig bakom regeringens förslag och avstyrker därmed motionerna Sf30 och Sf31.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Lagförslaget (v, mp)

av Ulla Hoffmann (v) och Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om transitering av tredjelandsmedborgare. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf30 och 2004/05:Sf31 samt avslår proposition 2004/05:168.

Ställningstagande

Vi anser att förslaget ingår i en politik som syftar till att bygga upp ett skydd mot invandring till EU-länder. Förslaget i propositionen kan inte heller anses uppfylla de grundläggande förutsättningarna för en rättssäker asylprocess. Vi anser därför att riksdagen skall avslå propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:168 Återsändande av tredjelandsmedborgare via Sverige:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om transitering av tredjelandsmedborgare.

Följdmotioner

2004/05:Sf30 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v):

Riksdagen avslår proposition 2004/05:168 Återsändande av tredjelandsmedborgare via Sverige.

2004/05:Sf31 av Mona Jönsson m.fl. (mp):

Riksdagen avslår proposition 2004/05:168.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Förslag till lag om transitering av tredjelandsmedborgare

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser om transitering i samband med att en tredjelandsmedborgare, som har avvisats eller utvisats från en stat som är medlem i Europeiska unionen eller från Island eller Norge, återsänds med flyg via Sverige.

Med tredjelandsmedborgare avses i lagen en person som inte är medborgare i en stat som är medlem i Europeiska unionen eller medborgare i Island eller Norge.

2 § Rikspolisstyrelsen är centralmyndighet enligt rådets direktiv 2003/110/EG av den 25 november 2003 om bistånd vid transitering i samband med återsändande med flyg.

3 § Rikspolisstyrelsen skall som centralmyndighet

1. ange de polismyndigheter som skall vara kontaktorgan vid de flygplatser i Sverige som kan bli aktuella för transitering,

2. ta emot ansökningar om ledsagad eller icke-ledsagad transitering med flyg och om bistånd i samband med transiteringen, och

3. besluta i fråga om tillstånd till och bistånd vid transitering genom Sverige.

4 § Ett beslut om transitering skall meddelas inom 48 timmar från det att ansökan kom in till Rikspolisstyrelsen.

Om det finns särskilda skäl får tiden i första stycket förlängas, dock med högst 48 timmar.

Om ett beslut inte har fattats inom de i första och andra styckena angivna tidsfristerna får den ansökande medlemsstaten genomföra transiteringen av tredjelandsmedborgaren efter anmälan till Rikspolisstyrelsen.

Bistånd vid en sådan transitering behöver dock inte lämnas om sådana omständigheter som utgör skäl att återkalla ett tillstånd enligt 6 § har framkommit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökningsförfarandet.

5 § En ansökan om transitering genom Sverige får avslås om

1. tredjelandsmedborgaren som skall transiteras är åtalad för brott eller är efterlyst för att avtjäna ett straff i Sverige,

2. transiteringen genom andra stater eller återsändande till destinationslandet inte går att genomföra,

3. transiteringen kräver att tredjelandsmedborgaren förflyttar sig mellan flygplatser i Sverige,

¹ Jfr rådets direktiv 2003/110/EG av den 25 november 2003 om bistånd vid transitering i samband med återsändande med flyg (EUT 321, 6.12.2003, s. 26, Celex 32003L011).

4. det av praktiska skäl inte är möjligt att lämna det begärda biståndet vid den begärda tidpunkten, eller

5. tredjelandsmedborgaren kan antas utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan eller skada Sveriges internationella relationer.

6 § Ett tillstånd till transitering får återkallas, om sådana omständigheter som enligt 5 § utgör skäl att avslå en ansökan om transitering har framkommit.

7 § Har tillstånd till transitering meddelats får polismyndigheten

1. hämta tredjelandsmedborgaren på flygplatsområdet och ledsaga denne till anslutande flyg, och

2. ta emot, förvara och vidarebefordra en tredjelandsmedborgares pass, biljett och andra resehandlingar under transiteringen.

8 § En transitering skall genomföras inom kortast möjliga tid från det att transiteringen påbörjas och får inte överstiga 24 timmar.

Om det finns särskilda skäl får tiden för transiteringen förlängas, dock med högst 48 timmar.

9 § En tredjelandsmedborgare som har avvisats eller utvisats från Sverige och som transiteras via en annan medlemsstat eller Island eller Norge, skall omedelbart återtas till Sverige på begäran av den staten om

1. tillståndet att bevilja transitering har återkallats,

2. tredjelandsmedborgaren under transiteringen har rest in i den staten utan tillstånd, eller

3. fortsatt transitering eller återsändande till destinationslandet inte går att genomföra.

10 § Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2005.